

Als mensen vragen wat je voelt als je beroemd bent, en ik antwoord 'niets', lieg ik alsof het gedrukt staat. Jullie kunnen je de verdoving, de roes van het applaus niet voorstellen. Op een podium, achter een lessenaar of een tafel met een microfoon voor me, zoals vanavond.

Ik denk niet dat ik de allerbeste ben, zeg ik. Gewoon een normaal mens, een vrouw zoals vele andere. Ik glimlach, buig mijn hoofd. Ik heb een groot vertrouwen in de mensheid, zeker, zeg ik dan, alles hangt van ons af, wie goed doet, goed ontmoet – en hier ben ik echt aan het toneelspelen, terwijl de lampen achter de camera me doen stralen en van mij een ongrijpbare figuur maken. Ik kijk jullie recht aan, jullie die mij vanuit huis zullen zien, jullie allemaal aan de andere kant van het scherm.

Laten we bij dit moment even stoppen, december 2018. Wie ben ik, in het gemeentehuis tegenover een publiek en de camera van de lokale televisie waarvan de opnamen online worden gezet?

Door de tv heb ik ontdekt dat ik mooi ben geworden. Dat was ik nooit, zoals de roman vertelt waaraan ik mijn bekendheid te danken heb, waarin ik me afvraag wat het doet met een zieke geest die zich fantastisch voelt, zeer geliefd – ikzelf als puber, ikzelf als klein meisje.

Op het scherm kijk ik naar een ander ik, dat haar tekortkomin-

gen heeft overwonnen. Slanker; door de kapper uitgekozen donkerblond haar dat mijn gezicht beter laat uitkomen. Hoewel ik witte tanden heb, overweeg ik ze te laten bleken. Witter. En dan? Wat moet ik doen om dit perfecte ogenblik vast te houden? Botuline.

Kijk, dit ben ik vooral: een succesvolle vrouw.

Ik ga naar de kapper. Koop kleren, schoenen. Vraag of ik korting kan krijgen: wanneer een bekend iemand (een persoonlijkheid die naar openbare bijeenkomsten gaat en gefotografeerd wordt, misschien niet alleen, misschien wel in een groep), als die zich door een uniek merk laat kleden, dan heeft ze toch recht op vijftig procent, of zelfs op sponsoring?

Ik reis. Ik spreek in Italiaanse steden, zoals vanavond in dit gemeentehuis, waar iemand uit het publiek schreeuwt: je bent geweldig.

Voor een camera, achter een lessenaar, dwalen mijn gedachten soms af naar mensen die me niet hebben begrepen. De gezichten van vijftientwintig pubers komen weer tevoorschijn, blauwe ogen, beugels, perfecte tanden, sproeten, holle wangen, door de zon verbleekt haar, rokken tot op de knie, slanke benen, het Goffredo Mameli-gymnasium, Parioli, Rome. Onder het basketbalnet op het schoolplein de klassenfoto met de vijftientwintig schepsels die we zijn en die elk jaar – laten we opnieuw foto's nemen en die in chronologische volgorde leggen – veranderen, een volwassen gestalte krijgen.

Er gaan dertig jaar voorbij en het laatste meisje linksboven op de foto verandert van plaats. Een middelpuntzoekende kracht drijft haar naar het midden, het licht valt op haar, jullie staan in de schaduw.

Hoe word je schrijver? vraagt het publiek. Opoffering, toewijding, antwoord ik – de camera blijft maar draaien. Ik voeg eraan toe: gecombineerd met een beetje egoïsme waar dit beroep vaak toe dwingt, het gezin bijvoorbeeld, ik had beslist meer tijd met mijn dochter kunnen doorbrengen – en daarover, alleen daarover, ben ik eerlijk.

Dan ga ik opnieuw liegen. Wat een verrassende stad, ik wil hier terugkomen, ik kom zeker terug, loze beloften.

Allemaal gespeeld, ik kijk ernaar uit om mijn biezen te pakken.

Kijk mij, uitgedost in mijn te lichte winterjas het verlaten plein oversteken in de vriesnacht, en mijn sjaal omdoen die steeds los gaat zitten door de wind. Kijk mij, op mijn hotelkamer, blik op het raam, op het dal met lichtschijnsel in de verte, misschien een sportveld waar geschreeuw van jongens vandaan komt. Er zal wel een training aan de gang zijn. Als jullie me zouden zien, lezers, als jullie me in mijn fleecepyjama zagen, hielden jullie dan nog steeds van me?

Door het succes heb ik me ook mensen van het lijf moeten houden.

Familieleden en vrienden die zich plotseling opdrongen.

Mensen die ik nooit had gezien en beweerden een achterneef te zijn, of een oom. Onbekenden die me gelukwensen, het ontroerende verhaal waarmee ze zich hebben vereenzelvigd en concluderen: ik wil je persoonlijk over mijn jeugd vertellen.

Klasgenoten van vroeger. Jawel, de jongeren van het Goffredo Mameli-gymnasium, afdeling C, zijn teruggekomen.

In allerlei bedden, liggend onder opgewonden mannen, zie ik alle jongens die niet van me hielden en zo een stempel drukten op mij, breekbaar individu. Dus: ligt de schuld van mijn ontrouw, ik die mijn man heb bedrogen, niet bij die jongeren, bij de oud-klasgenoten? Wordt de volwassene die je bent niet bepaald door je puberteit?

Berichtje op mijn telefoon: 'Ik heb gehoord dat het sneeuwt'.

Opgekruld onder de dekens, het geschreeuw van de jongens in de verte is opgehouden, antwoord ik: 'Op dit moment geen sneeuw.'

En ik wil eraan toevoegen: kom me halen. Los van de afzender, pratend tegen een willekeurig iemand die bezorgd is over mij, man, vrouw, dochter, minnaar: we zijn nog jong, zo jong. Al die verspilde tederheid, hoeveel tederheid raakt er niet zoek onder de dekens. Neem me mee (en hier fantaseer ik over een man).

Denken jullie maar dat dit verhaal is begonnen op de dag waarop de getrouwde man in bed vroeg: zou je je echtgenoot voor mij verlaten? Denken jullie dat maar, jullie hebben het mis.

Ochtend – het daglicht valt op een autosloperij. Heel iets anders dan het onbegrensde dal, geschreeuw van jongens. In deze troosteloosheid is slechts het verbrijzelen van blik hoorbaar.

En nee, het heeft niet gesneeuwd. Geen sneeuw in Cagliari. Jullie vragen je vast af waarom de befaamde schrijfster, de donkerblonde vrouw met haar welvoorziene garderobe, niet in New York of in Parijs is, maar in Cagliari.

In deze jaren – om precies te zijn drie sinds het boek uitkwam – reisde ik door Italië om mijn belangrijke positie te behouden, hoewel ik van nature erg honkvast ben. En dat ik een belangrijke positie had, werd bevestigd door de vele telefoontjes die ik niet beantwoordde, de brievenbus die uitpilde van de uitnodigingen. Mensen uit het verleden – ik zeg het nogmaals, met nadruk. Nou goed, er was maar één oud-klasgenoot opgedoken, dat was genoeg. Die ene beschouwde ik als de vertegenwoordigster van allemaal.

In oktober – nu zitten we in december, onthoud dat – kwam Federica weer in mijn leven (haar achternaam noem ik niet, omdat het een bestaand iemand betreft) met een lange mail waarin stond hoe blij ze was dat ze me had teruggevonden en al die jaren aan me had gedacht. Hoe trots ze was toen ze over mijn succes las en zag hoe belangrijk ik was geworden, en dat ze altijd had geweten dat ik speciaal was.

Een korte verwijzing naar haar overleden moeder en haar vader, die over mij in de krant leest – ook hij trots! Hij loopt tegen de negentig, een heleboel kwalen, arme man, hij heeft geen makkelijk leven gehad.

Was ik nog maar twintig. Als het succes op mijn twintigste was gekomen, had ik me bezat, gedrogeerd, jongens valse hoop gegeven, hen een poosje gebruikt om mijn ego op te pepen. Ik zou achternagelopen zijn door jonge mannen. Ze wilden me allemaal.

Maar ik ben zevenenveertig en word benaderd door vijftigers die worstelen met ouders die op sterven liggen, als ze al niet dood zijn. Mannen met ontstoken ellebogen, stijve rug, ontevreden volwassenen, gescheiden, die een tweede leven willen beginnen, kinderen krijgen op hun vijftigste. Onder de pillen, net zo gestrest als ik die bloed verlies. Verstoorde cyclus, denk ik als ik de vlek zie. Wat heeft een beetje bloed nu te betekenen, het komt in de verste verte niet bij me op mijn cyclus bij te houden, jullie hoeven alleen maar te weten dat ik nooit in de gaten hield of die regelmatig was. Elke keer weer overrompeld maak ik vlekken in lakens, op stoelen. Als ik terugga in de tijd, hoor ik mijn moeder weer: als een beest, zegt ze. Zij was toch een eenvoudige vrouw, ondanks haar studie geneeskunde – over bloed gesproken, er stroomt volks bloed door haar aderen: ze gooit geen restjes weg, maakt zelf haar bed op. Maar in die tijd, mijn gymnasiumtijd, toen we naar Rome verhuisden, begon ik me hevig te schamen: waarom had juist ik een waardeloze moeder getroffen, heel anders dan andere moeders, zodat ik zei: mijn vriendinnen komen, sluit je op in je kamer.

Jij die geen bontjas hebt (je hebt hem wel, maar gebruikt hem niet), geen juwelen draagt, die heb je echt niet – je hebt ze verkocht, daar kom ik na je dood pas achter. Jij die op een dag, terwijl de helft van je tanden ontbreekt – ga nou niet zeggen dat je het was vergeten, je deed het expres – die dag, met een gapend gat tussen je tanden, waar je absoluut geen implantaten in wilt, je hebt geen geld zeg je, de deur opent voor de twee meisjes die naar mij vragen en met je mond wijdopen antwoordt: ze is er niet.

Een van de twee heet Federica en zij bazuïnt vervolgens rond dat jij, mama, een zwerfster bent.

Met Federica heb ik meerdere rekeningen te vereffenen, en juist zij stuurt in oktober de mail.

Dit alles speelde twee maanden geleden, maar ik wilde de tijd nemen om te antwoorden, misschien pas na meerdere zinloze pogingen van haar kant. Gevoel dat je genegeerd wordt, vriendin?

Als ik eerlijk ben, moet mijn hele leven worden gezien als een verlangen naar wraak. Elke relatie, binnens- en buitenshuis, kreeg de vorm van onrecht dat moet worden gewroken. Wat is mijn roman die mij beroemd maakte anders dan wraak op mijn dode ouders? En op mezelf – als jullie, kwaadsprekers, de metaforen eens zouden begrijpen, doe je best.

Niet dat alles een metafoor is. De sloperij waarop mijn kamer uitkijkt, is dat niet, niet deze stad, Cagliari, niet ik, net wakker, die haar persoonlijke bezittingen in de rolkoffer moet stoppen. Laat staan de vrouw die maar blijft schrijven.

‘Zal ik je van het vliegveld halen?’

‘Ik heb een interview,’ antwoord ik.

Als succesvol schrijfster werk ik samen met verschillende bladen, in het bijzonder met een landelijke krant waarvoor ik bekende persoonlijkheden interview, zoals acteurs en intellectuelen. Vaak vragen die zelf naar me.

Ik heb het goed voor elkaar – ik praat met oud-klasgenoten in een innerlijke dialoog die al jaren duurt, in een fantasie waardoor ik hen, rijk, trots, weer voor me zie.

Samenraapsels van getemde hormonen, niets in hen was toeloos, zelfs hun driften niet, net als hun verlangens, waardoor ze zelfs naar elkaar verlangden, uit instinctieve verdediging van hun klasse.

Ik praat tegen jullie, aldoor tegen jullie, in mijn verbeelding, in mijn dromen – soms droom ik over jullie, kleine egoïsten, wat was het schadelijk dat jullie de gevolgen van je gedrag, onbewuste manier van doen en zorgeloos gelach niet konden overzien.

Iemand zou ertegen in kunnen brengen dat de tijd voor wrok voorbij is. En dan – nog steeds in mijn fantasie – recht ik mijn rug, schraap mijn keel, zeg nee. Vergeten kan niet, zeg ik. Hoe moet ik het moment uit mijn geheugen wissen waarop ik als kandidaat-klassenvertegenwoordigster zeker zou winnen van twee buitenbeentjes (Ciriello kwam uit Napels, Curcio had suikerziekte), maar er op het schoolbord geen enkel kruisje achter mijn naam komt?

Wanneer zou de herinnering vervagen aan mij op de trap van de zestiende-eeuwse villa, aan mij in mijn lange avondjurk om de gasten te ontvangen voor mijn achttiende verjaardag en er komt niemand, wanneer zou de wond helen? (In werkelijkheid kwam er wel een enkeling opdagen, vijftien tot twintig van de tweehonderd genodigden, maar de villa maakte een lege indruk, en ik in de tuinen, in de kamers, moddervet.)

Er is een foto waar Federica, Livia, Simona en ik op staan. Achter ons Massimo, en een blonde jongen wiens naam ik ben vergeten.

We zijn zestien, Livia is zeventien. Het moet een maand voor haar verdwijning zijn, de laatste foto van Livia voor haar verdwijning.

Maar laten we bij mij stilstaan, het meisje links van Federica.

Wie ben ik in die tijd? Een puber die naar de stad is verhuisd vanwege de scheiding van haar ouders. Vader notabele uit het dorp (advocaat, dokter, het doet er weinig toe), moeder een nietsnut.

Wie ben ik op die school in de buurt met kinderen van intellectuelen? Niets anders dan een triest, dik meisje, angstig, vol complexen, belachelijk gemaakt, driftig, zo woedend dat ze schreeuwde: ik ga naar school en ik schiet ze overhoop, mama. Als er in die tijd internet was geweest, als er een pestprotocol was geweest, was ik in de jeugdgevangenis beland, of in een heropvoedingsgesticht, en zou ik niet het lompe individu zijn geworden dat de telefoon pakt, een nummer draait en zegt: je kent me niet en ik hou van je. Of ook: uw kind is aan de drugs. Anonieme telefoontjes. Beledigingen, liefdesverklaringen aan deze kant van de lijn.

En een tijdlang staat Federica aan mijn kant.

Omdat ik me schaamde voor mijn huis (we woonden bij oma, net als arme mensen, zuiderlingen), ging ik naar haar toe.

Languit op het blauwe tapijt van haar kamer verzuchtte Federica: soms wil ik naar de andere kant van de wereld vluchten, Alaska of zoiets.

Dagen, maanden. Wij opgesloten op haar kamer.

Was dat nou de puberteit? In films ging het er anders aan toe: waar is de seks in de auto? En hoe zit het met de verijdelde zelfmoordpogingen van verliefden? De Xanax-pillen die met potten tegelijk worden geslikt en het snijden in de arm? Waar is het levensgevaar, het geweld in voetgangerstunneltjes, het misbruik door familieleden, de morning-afterpil (die bestond toen nog niet)? Waar zijn al die drugs die jullie beloofden? Wanneer verschijnen de jongens op het toneel?

Twee pubers met overgewicht die met elkaar kletsten, leden onder hun isolement. Twee pubers met overgewicht, maar tot alles in staat, die zich herpakken op hetzelfde tapijt waarop ze zich liggen te beklagen: als het leven ons pijn doet, moet het ook anderen maar pijn doen.

En dan Livia's kamer binnenvallen, het kaartje uit een hele stapel vissen, daarop kijken waar het feest is.

In het telefoonboek het nummer zoeken van de Circolo.

De hoorn oppakken, het nummer draaien: een bom, ontruim de zaal.

Op het blauwe tapijt de ogen sluiten en bedenken: mensen massaal naar de uitgang, elkaar overschreeuwend. Sommigen struikelen, vallen. Help, smeken kinderstemmetjes, en wij – op het blauwe tapijt, zweven – wij tevreden dat we jullie hebben ontmaskerd, bange kinderen.

Deze rampzalige scènes ontstaan in onze sadistische maar onschuldige hoofden, aangezien er niets gebeurt, in de hele puberteit niet, terwijl de feestjes waarvoor we niet zijn uitgenodigd gewoon doorgaan.

De pogingen tot rebellie lopen op niets uit (als Columbine al had plaatsgevonden, als er al eerder iets dergelijks was gebeurd, zou dat ons, gefrustreerde meiden, over de streep hebben getrok-

ken, wachtend op de explosie, geef ons een pistool, een bom).

Op het blauwe tapijt onze armen over elkaar, ons gelijk voelen, tenminste wij onderling. Buitenbeentjes, op dezelfde manier.

Maar we zijn verschillend, Federica – ik wil het hebben over de keren dat ik aan de toekomst denk – jij zult geen uitsluiting kennen, want dochter van vrienden, van vrienden van vrienden, en ook van familie; jij die naar kringen gaat, met name de Circolo della Caccia, waar ik niet mag komen, jij gaat op de bank zitten, en hoewel je zwijgt – je kunt het je permitteren te zwijgen! – blijf je een van hen. In mijn verbeelding vlieg ik overeind: doe niet alsof je mij bent – wijzend met mijn vinger – met je moeder die al haar tanden nog heeft, niet als die van mij, die gedwongen is om Etruskische voorwerpen te verkopen omdat mijn vader haar geen geld geeft en ons arm maakt, plotseling arm, wat weet jij van ellende, ontbering, een onzekere toekomst, Federica?

Op het tapijt van je kamer wil ik jou zijn, geef me je hand.

We behoorden wél tot hetzelfde deel van de mensheid wanneer de deur wijd openging en Livia binnenstormde.

Bij de aanblik van het blonde wezen verstommen wij – het is mijn meest levendige herinnering aan de periode van vriendschap met Federica, aan de tijd die ik bij haar doorbracht. De onverwachte verschijning van haar zus.

De deur gaat open na het feest dat we zonder resultaat saboteerden (toen we de bom uit ons hoofd hadden gezet, kozen we heel bescheiden voor: goedenavond, de moeder van het feestvarken is overleden, wilt u dat aan het meisje doorgeven?).

Om precies te zijn, gaat de deur de volgende ochtend pas open en verschijnt Livia, die ons verordonneert haar niet te storen, ze is tegen zonsopgang teruggekomen, maar de telefoon gaat, en zij, hoogblond, uitgeput, zegt: ik wil met niemand praten.

Helemaal niemand? vraagt Federica.

Maar Livia is al in haar kamer verdwenen, dagen vol zonneschijn, nachten vol sterren, liefdes, wat kan haar voor ergs overkomen.

Hallo, zegt Federica.

Met Massimo, mag ik Livia even?

Lange benen, smalle heupen, er waren geen danslessen geweest of uren sport om dat perfecte uiterlijk te kneden. Een en al natuur, borsten inbegrepen.

Kijk haar nou toch, in dat elegante lichaam. Livia.

Perfekte borsten, zeiden we. Geen watten, geen kousen – wij vulden onze beha op met kousen. De overdaad aan vlees die bij elke beweging meedeinde, was even reëel voor haar, voor de buitenwereld, als verdrietig voor ons, bij wie nauwelijks iets te zien was, met onze kleine borsten, in mijn geval ook nog asymmetrisch, zo asymmetrisch dat het moest worden gecamoufleerd met wijde truien. Schepsels in aanbouw, ongelijke wezens, vol hoop dat het goed zou komen (verwacht niet dat ze tijdens de groei even groot worden – had de endocrinoloog gezegd – het viel wel te opereren. En ik probeer me in mijn blootje met mijn armen te bedekken, ik kijk strak naar de grond om dat mismaakte ding niet in de spiegel te zien).

Gebrandmerkt, wij.

Dat waren we vergeleken bij Livia, en haar rommel herinnerde ons voortdurend aan het verschil. Blonde haren in de wasbak, rondslingerende tampons, en wij pubers zagen dat, wij die gewend waren aan maandverband vanwege het kletspraatje dat je wordt ontmaagd door tampons.

Je hoefde alleen maar de gemeenschappelijke badkamer in te gaan, of haar kamer. Rondlopen tussen haar spullen, iets oppakken wat ze had aangeraakt, herinnerde ons eraan dat we tweederangs waren; als iemand een film zou maken, waren wij de figuranten in Livia's geweldige leven. Laten we fantaseren over de hoofdrolspeelster die op het strand loopt, ons voorstellen dat ze op een schommel zit, rondjes draait op een ijsbaan.

Niemand kon in die tijd vermoeden hoe het echt zou gaan, dat er een laatste scène zou zijn. Als iemand in die tijd had willen denken aan de afsluiting van Livia's jeugd, dan had hij zich een huwelijk voorgesteld. Duiven, rozenblaadjes.

Maar nee: in dit verhaal, in dit ware verhaal, valt er geen enkel blaadje, vliegt er geen enkele duif weg als begin van nieuw leven.

In mijn zeer persoonlijke reconstructie achteraf, zoals ik die gaf aan een ieder die naar die nacht vroeg, is mijn laatste beeld van haar: Livia badend in heel fel licht. Geen idee hoe dat voor anderen was. Zus, ouders, vrienden, welk beeld hadden ze van haar? Dat was vast voor niemand hetzelfde.

Ik sluit mijn ogen, elke keer als ik sindsdien mijn ogen sluit, zie ik Livia in het licht en even later niet meer. Als waarschuwing dat mooie dingen kort duren, laten we denken aan vlinders, laten we vlinders nemen.

Op haar laatste dag als vlinder komt Livia uit het licht. Ze komt uit het licht en hult zich in haar handdoek.

Federica zegt dat ze haar problemen met Massimo zelf moet afhandelen, ze is haar secretaresse niet.

Livia zucht. Ze maakt zich uit de voeten.